

Egyetem

1999. december

A SZEGEDI FELSOÓKTATÁS INFORMÁCIÓS HÁTTÉRMAGAZINJA

„Szegénységi fogadalmat tettem...”

Beszélgetés Dr. Szabó Imrével, a JATE kancellárjával

A József Attila Tudományegyetem jogi karának több mint 25 éve üde színpoltja Dr. Szabó Imre. Az első néhány évben egyszerű joghallgatóként látogatta az előadásokat, most az ő előadásait látogatják a jogáshallgatók. Sűrű programja közepette azért szánt egy kis időt az Egyetem tollforgatójára is. Ahogy elkezdődött a beszélgetés, azonnal rágyújtott:

– Nagyon szégyellem, hogy cigarettázom. Ha egy helyiségben vannak tizennégyen, és az embernek egyedül kell rágyújtania, ott már ég a bőr a képén.

– Egyébként nem látom a szobában kiírva, hogy ez dohányzásra kijelölt helyiség?

– Ez van kijelölve! Ne keresse!

– Mi a véleménye az új cigaretta törvényről?

– Én napi két dobozzal szívok, és teljes mértékben igazuk van, hogy ne dohányozzanak az emberek. Tudom, hogy ez árt az egészségnek, hogy mennyire árt, azt nem tudom, de használni nem használ, az biztos. Következésképpen aki nem szívja, az nagyon utálja. Utálatos ember a dohányos, és ennek következtében a feleségem azt mondta, hogy a nappali szobában kidöglöttek a virágok a dohánytól. Szerintem nem locsolta. De még azt is el tudom hinni, hogy a virágok sem tűrik. Kell egy ilyen törvény. Most aztán, hogy pontosan ilyen kell-e: eszement módon nekiszaladni ennek a dolognak, hogy mindenütt megtiltjuk, ez nem túl jó. Ez olyan, mint az amerikai szesztörvény volt valamikor. Abból lehetett legjob-

ban meggazdagodni. Persze nem hiszem azt, hogy most mi itt a rektorral elkezünk suttyomban cigarettát árulni, vagy pediglen valami kis szobát bérbé kiadni a dohányzónak, hogy ott cigarettázhasználnak használati díj ellenében. De azzal egyetértek, hogy a dohányzásnak gátat kell szabni. Ha tíz embert zavar, amikor egy rágyújt, akkor nem a tíz téved.

– Próbált már leszokni?

– Persze! Egyszer még egyetemista koromban. Ez '73-ban lehetett: a szobátársam azt mondta, fizet nekem 1 üveg Napóleon konyakot, ha 30 napig nem dohányzom. Az a Napóleon konyak Jugoszláviában gyártott Napóleon volt, ami már akkor is ugyanolyan rossz volt, mint

most, de még akkor nagymenő volt a konyakok közt, mert az ellenlábasa a Lánchíd meg a Cabinet brandy volt, ezeket adták Magyarországon. Sanyi azt mondta, ha egy hónapra leszokom, a 30. napon prezentálja a konyakot. 29 napig nem dohányoztam, csak azért, hogy megmutassam, meg tudom tenni. Aztán a 30. napon látványosan lementem a Gödörbe Sanyival, rendeltem egy sört, egy csomag Fecske cigarettát, rágyújtottam, ő meg elővette a táskájából a Napóleont, és közben elfogyasztottuk. Másnapotl kezdve ismét dohányoztam.

Azóta több ízben is gondoltam rá, hogy le kellene szokni, de ennek egy óriási trükkje van: nem szabad rágyújtani. Ez csak az akaraterő múlik, minden más mese szerintem. Ebből volt nálam kevés. Így még nem szoktam le. De ebben benne van a változás lehetősége.

– Hány évesen gyújtott rá először?

– 18. Negyedikes gimnazista voltam. Mi már akkor olyan „nagy-menők” voltunk, hogy az iskolaudvaron rágyújtottunk; ez persze tetszett a lányoknak, hogy ezek már itt is rá mernek gyújtani. Nem a WC-ben dohányoztam. Ennek megint két oka volt. Egyrészt nem szerettem a WC szagát, másrészt nem tudtam úgy fellőni a csikket a plafonra, ahogy a többiek. Mert az övék odaragadt, az enyém meg nem. Ebben ügyetlennek bizonyultam, úgyhogy inkább eljártam a nagymenő az udvaron, mert az égig senki sem bírta fellőni a csikket.

– A tanárok hogy reagáltak erre a mérés tette?

HÍREK

JATE

Háromhavi „Esély a Tanulásra” pénz került kifizetésre (nov. 26-29-e között), ami már megjelent a számláitokon.

A Bölcsészkaron lezajlott a választások második fordulója, az eredményről csak lapzárta után értesülünk, a témával bővebben következő számunkban foglalkozunk.

Az e havi ösztöndíjak december 3-a körül kerültek kifizetésre.

Minden délután 3-tól 5-ig tekinthetők meg a HÖK-ön a Soros Alapítvány által szervezett programok keretei között nyelvi, jogi, pénzügyi, közlekedés-biztonsági stb. előadások. Mindenkit sok szeretettel várunk.

– Engem nem csíptek el, ezért nem volt intőm. Volt egy Hevesi nevezetű tanárunk, aki mivel Fecskét szívott, oly módon büntetett bennünket, hogy akit megfogott társaságot, azzal közölte: az ügyvivő másnap behoz egy karton Fecske cigarettát. És akkor a kijelölt diák szépen másnap bekocogott a 10 doboz Fecskével. Mindenki jól járt. Nem kaptunk fenytést, neki meg megvolt a havi ellátmánya.

– *Melyik középiskolába járt?*

– Ez a Földes Gimnáziumban volt Miskolcon. Amúgy Dél-Borsodból származom, Mezőnagymihály nevű kis faluban születtem. Ott voltam általános iskolás. Gimnáziumba úgy kerültem, hogy abban az intézményben indítottak egy speciális matematika osztályt. Itt úgy harmadikos koromra kellő mértékben megutáltam a matematikát. Tehát akkor dőlt el bennem végleg, hogy én biztos nem leszek matematikus. Ebben az osztályban volt heti tíz óra elmélet és hat óra gyakorlat. Matematikából jártunk ki a Nehézipari Műszaki Egyetemre programozni. Ezért ez így sok elfoglaltsággal járt. Alkat kérdése. Ez a néhány óra, ha szépen elosztjuk, úgy érzem 70 éves koromig kitarthat két órás átlaggal, úgyhogy elég volt.

– *Hogyan került kapcsolatba a jogi pályával?*

– Jogász nem volt a családban. Egyik cimborámnak a sógora ügyvéd volt, és valószínűleg ő mondhatott számomra érdekes dolgokat erről a területről. Ő akkor még udvarolni járt oda a cimborám nővérehez, és nyilván saját maga és a szakma szépségeit kívánta ott előadni. Mi pedig kellő áhítattal hallgattuk, és egy alkalommal kijelentettem, hogy én megmentem az embereket, és ezt, csak mint jogász tehetem. Akkor nagyon elhatároztam, hogy ügyvéd leszek.

– *Aztán egy kicsit másként alakult!*

– Hát igen, később vártak is haza. Dehát akkor még itt úgy volt, hogy meghívták az embereket X. tanszékre. Harmadéves koromban szólt Kemenes professzor úr, hogy maradjak itt a polgári jogi tanszéken. Valószínűleg ez volt az a pillanat, amikor szegénységi fogadalmat tettem, hogy oktató leszek. Itt maradtam gyakorlónak. Az ösztöndíjam több volt az egyetemi éveim alatt, mint az a gyakor-

noki 1900 forintom, amivel kezdtem. Apám meg azt mondta: „Hát Fiam, ha megőrültél. Amíg én el bírlak tartani, műveld a tudományt!” Így ragadtam Szegeden. Nekem itt se kutyám, se macskám, egy rokonom nem volt. Azt az egy malört leszámítva, hogy harmadnegyedév között férjül vettek.

– *Miért nem diploma után?*

– Nagy volt a szerelem!

– *Hány éves volt akkor?*

– Esméletlenül fiatal! 22 és fél. Ezt kapásból meg tudom mondani, hiszen ez egy akkora trauma a férfiembernek, hogy biztosan megjegyzi mennyi idős volt akkor. Így tudom, hogy 22 és fél éves voltam, mikor nősültem, és 25, amikor egy szem fiam született. 25 éve vagyok házas.

– *Ezek szerint Ön egész életét a felsőoktatás berkeiben töltötte. A diákéveiről milyen emlékei maradtak?*

– Hallgató koromból szinte a 100 %-hoz közel kellemes élményeim maradtak meg. Nagyon kevés kellemetlen élményem volt. Egyik nagy emlékem Kovács professzor úrhoz kötődik, aki az alkotmányjogot tanította. Rettenetesen szerettük, az az igazság, egy hatalmas tudású ember volt. Hozzá kellett mennem, mint dékánhoz, mert az egyik Szabolcs megyéből származó cimborámék meg akarták alapítani a Szabolcsi Egyetemisták Szegedi Baráti Körét. Mondtam a Bélának, hogy szerintem nem szerencsés, ha a dékánhoz beviszek egy olyan okiratot, hogy SZESZ BK. De ő ragaszkodott hozzá, mert jó piások álltak össze. Na most a titkárnőtől megkérdeztem, van-e bent valaki a dékán úrnál. Mondta, hogy senki, nyugodtan menjél be. Szépen benyitok az ajtón, természetesen egy külföldi professzonnal beszélgettem a dékán úr ott bent. Rám nézett, hogy mit akar? Bocsánatot kérek – válaszoltam – nem zavarok, csak a SZESZ BK-nak az alapító okiratát hoztam. „Micsodát, maga kocsmatöltelék! Megőrült?! Rám töri az ajtót, és ilyen alkoholistákkal foglalkozzam?! Takarodjon innen ki!” – ekkor voltam ötödéves. Úgy kivágott, mint a macskát. Persze azért inkább a kellemesebb emlékeim maradtak meg. Igazából kellemetlen vizsgaemlékem sincs. Általában jó tanuló

voltam, de egy négyesem volt jogtörténetből. Bot Ödönnél vizsgáztam. Ő volt a jogtörténeti tanszékvezető, a Dönci bácsi. Az önmagában elmond valamit, hogy mindenki Dönci bácsinak hívta. A Dönci bácsi, aki rendkívül szigorú vizsgáztató volt, de igazságos is emellett. Bementem hozzá vizsgázni. Első év vége volt. Kérdezett négyet. Ha az ember jól válaszolt neki, ő egyre barátságosabban kérdezte. Velem is így kezdte a kérdést: „Na, kolléga, mondja meg.” Második kérdésnél: „Imre”. Utána már Imi voltam, a legvégén csak ennyit mondott: „Imikém, arra válaszoljon: kormányzói szék megüreasedése, és csak a pontos törvényszöveget mondjad. Más nem kell!” Válaszom: „hogy amikor Horthy Miklós fia leesett a repülővel...” Az öreg ezt nem fogadta el törvényszövegnek, természetesen, és felordított, hogy Imre! Éreztem, hogy nagyon nagy baj van. Megnézte az indexem, és elkezdett vajúdni: nem tudom megadni... Hát persze, ha nem tudja megadni, akkor megbuktatott, nagyon egyszerű ez. És a végén közölte: négyest tudok adni, az ötöst nem tudom megadni. Én pedig hátradőltem a székben, ja, így már egészen más a kérdés, nekem innentől kezdve van időm, a professzor úr meg gondolkozzon! Később mondta, hogy bánja ezt a négyest. Mondtam neki, hogy nem kell. Akkor nagyon örültem neki.

– A felsőoktatásban diákként vagy oktatóként érezte vagy érzi jobban magát?

– Mindenki hallgatóként kell, hogy jobban érezze magát. Nem voltam az a stréber típus, azt nem lehetett rám fogni, de azért ha zh-ra kellett tanulni, tanultam. Ez a kötelességem volt. A mai napig is azt mondom, hogy én nem vagyok attól elájulva – először ezt a fiamnak nehéz volt megszokni –, ha ötöst kap. Ez a dolga. Azt jól el kell végezni. Ha bárki más rosszul végzi a dolgát, megfegyelmézik. Vagy kicsit, vagy nagyon, teljesen mindegy. Ez attól függ, mennyire végzi rosszul a dolgát. Ha kicsit végzi rosszul, négyest kap, vagy hármast kap. Persze ez attól függ, tehetsége mihez van. Tehát soha nem mondtam azt, hogy a gyerekek csak ötöst kaphat. Nem, ha a gyerekeknek olyan a képessége, hogy kettőst kap a választott dologra, én a kettőst nagyon örülök. Mert kihozta magából a maximumot. Ilyen értelemben vagyok maximalista. Még soha nem hallottam a

fiam énekelni. Valószínűleg azért, mert nem egy Caruso. Magamat hallottam, magamról tudom is, hogy nem vagyok az, tehát engem bármivel doppingolhatnának, én nem tudok fellépni a színházban, mert ott agyonvernének. Az a véleményem, ha valaki valaminek nekivágott, akkor azt akarja megcsinálni. Próbálja megcsinálni. Ha nem próbálja, azért dicseget nem járhat. Viszont ha nem tudja, nem tekintem úgy, hogy ez egy gazember, bűnöző. Akkor csináljon mást! Attól, hogy valaki nem operaénekes, attól még ragyogó asztalos lehet... Ha megtanulta az asztalos szakmát, akkor élete végéig lehet egy boldog ember, mert jó asztalokat csinál. És van sikerélménye. Hány olyan joghallgatót láttam, látok, akiről tudom, hogy alkalmatlan lesz a pályára. De vagy a család erőszakolta, vagy ő akarja mindenáron, és itt harminc év alatt elvégzi a jogi kart, és kimegy, nem lesz neki sikerélménye, mert igazán nem tud majd megoldani egy jogi esetet sem. A szakmában csak kárt okoz, továbbá ha ügyfelei lesznek, azok is csak szentségtelni fognak. Ily módon ez nem jó. Más pályára kell menni. Ha valaki nem válik be egy bizonyos helyen, az még nem azt jelenti, hogy általában véve tehetségtelen.

– Ha előre pergethetné az életét, mit szeretne tudni, látni belőle?

– A jövő év tavaszát, nyarat nagyon. Hadd maradjon az én titkom, hogy miért. De úgy igazából nem az érdekel, hogy mi lesz velem. Persze az ember szeretne különböző dolgokat elérni. Azt vallom, hogy mindenkiben van hiúság és ez sarkallja arra, hogy valami felé törekedjék. Ez bennem is megvan természetesen. Ha előre láthatnék a jövőben, a döntéseknél a jót szeretném választani, vagy legalábbis a tűrhetőt. Úgy általában azt kell mondanom, mindig szerettem az Egyetemen dolgozni. Adódott egy-két sikerélményem is, még ebben a Hivatalban is, bár a körülmények okán, lényegesen kevesebb volt, mint aminek lennie kellett volna.

Dehát nagy küzdelmek mellett, hogyha kisebb eredmények jönnek, azok is tudják az embert úgy eltölteni, hogy lobogjon még egy kicsit a tűz. Az eddig történtek közül szinte semmin nem változtatnék.

HÍREK

KONZI

A decemberi ösztöndíjak kifizetésére e hónap 10-e körül kerül sor.

December 7-én kerül megrendezésre a gitár tanszaki koncert. Ezen kívül a hó folyamán más tanszakokon is lesznek hasonló rendezvények.

December 13-án a Vántus István Szimfonikus Zenekar ad hangversenyt, amire minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Az éjszakai uszoda minden hétköznap ingyenesen látogatható diákigazolvány felmutatásával este fél 9 és fél 11 között.

A színházi opera és prózai bérletek már elfogytak, de igény esetén nagyobb létszámú csoportok részére tudunk kedvezményes jegyet biztosítani. Ennek csak annyi feltétele van, hogy ilyen nemű igényeiket idejében (a látogatni kívánt előadás előtt legalább egy héttel) jelezzétek.

HÍREK

JGyTF

A vizsgaidőszak december 20-án, hétfőn kezdődik, és január 28-án ér véget.

Azok, akik elnyerték az Esély a tanulásra támogatást, azok az első három havi pénzt már felvehették számlájukról november 26-án, a többit pedig havonta, utalással, előreláthatólag az ösztöndíjjal együtt kapják meg az 1999/2000-es tanév végéig.

A Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó mindkét Jegyzet- és könyvesboltban december 7. és december 11. között KEDVEZMÉNYES KÖNYVVÁSÁRT rendez. Általános kedvezmény: 20%! Egyes könyvekre: 30-60% kedvezmény! A kedvezmények csak készpénzvásárlás esetén érvényesek! 4500 féle kiadvány közül választhatsz!

„Nincsen kijárt út”

Beszélgetés Csehák Augusztával, a SZOTE Egészségügyi Főiskolai Kar HÖK elnökével.

– *Honnan érkezettél Szegedre, s miért éppen a SZOTÉ-t választottad?*

– Szekszárdon, a Szent-Györgyi Albert Egészségügyi Szakközépiskolában érettségiztem 1993-ban, ezután két évet dolgoztam a városi kórház Traumatológiai Intenzív Osztályán. A második évben végeztem el a felnőtt szakápolásit, amelynek a vizsgaidőszaka egy időbe esett a felvételi vizsgákkal, s ennek kapcsán gondoltam, megpróbálom a felvételit a SZOTÉ-ra. Sikeres felvételi vizsga után kerültem a SZOTE FK diplomás ápoló szakára.

– *Mikor kapcsolódtál be a hallgatói önkormányzati munkába?*

– Negyedik félévben kezdtem dolgozni a hallgatói irodán, mint szakfelelős, ezt a pozíció akkor került bevezetésre, és harmad éves koromban is tovább folytattam a vele járó munkát. 1999 májusában választott meg a Hallgatói Küldöttközgyűlés a főiskolai kar HÖK elnökének.

Nehéz, de egyben szép időszakban lettem elnök, hiszen az integráció küszöbén rengeteg olyan feladat hárul mindenkire, amelyek megoldása igen nehéz, lévén nincsen kijárt út, amit követhetnénk. Az FK HÖK tavaly különvált a SZOTE EHÖK-től, de csak helyileg, a munka még közösen folyik, s remélem, hogy a jó munkakapcsolat a jövőben is megmarad. Éppen azért, mivel külön irodánk van már, idén a legfontosabb feladat infrastruktúránk felállítása lett, mely jelenleg folyamatban van.

Mindezek mellett persze – mint minden HÖK-ön – folyik a napi munka is. Októberben hagyományainkhoz híven Gólyaavatót rendeztünk a SZOTE Klubban, ami nagyon jól sikerült. Idén ünnepelte 10. évfor-

dulóját a gyógytornász és szociális munkás szak, amelynek ünnepi rendezvényén is a HÖK munkatársai segítettek.

Jelenleg a főiskola infrastruktúrájának javításában – számítógép beszerzése által – próbálunk segíteni a hallgatók körében végzett kérdőíves kutatómunkával, illetve a HÖK alapszabály módosításán dolgozunk.

– *Milyenek a tapasztalataid az integrációval kapcsolatban, foglalkoztatja-e a hallgatókat a kérdés, és ha igen, milyen elvárásokat fogalmaznak meg?*

– Az integráció komoly és nagy feladat. Egy új helyzetben jól kell tudni dönteni, és mivel a főiskola külön-külön csatlakozik, kicsit félek. További kérdések merülnek fel bennem a gazdálkodási helyzetünk ügyében, merthogy nincsen külön gazdasági hivatalunk, vajon milyen lesz ezentúl a kapcsolatunk a jogelőd intézményekkel? Elnök lévén a hallgatóságot képviselem, megfogalmazom a bennük felmerülő kérdéseket, minthogy: mire jó az integráció? Mi lesz a SZOTE jó hírnevével, ha már SZTE leszünk? Vajon egyenlőek leszünk-e a többi karral?

Ezekre a kérdésekre remélem választ kapunk január elsejével.

Döbör András

„... Ön és környezete egészségét!”

Életbe lépett a dohányzást korlátozó törvény!

November elsejével vezették be a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek korlátozásáról szóló törvényt, amelynek hatásait már érezhetjük. Az Országgyűlés, tekintettel a lakosság kedvezőtlen népegészségügyi mutatóira, és talán a dohánygyárak és forgalmazók óriási adójára, olyan törvényt alkotott, amely tilt, szabályoz, könnyen kijátszható és szinte képtelenség ellenőrizni.

A dohányzás következtében kialakult betegségek vezetnek a halálozási listán. Az emberek mentalitásának, dohányzással kapcsolatos felfogásának megváltoztatására azonban nem elég egy „ejnye-bejnye itt nem szabad dohányozni” törvény. Igaz, a passzív dohányzástól meg kell védeni a nemdohányzókat. Bár a 18 év alattiaknak nem szabad rágyújtaniuk a törvény által tiltott helyeken, és nem vásárolhatnak cigarettát, ez még korántsem tudja visszatartani őket a dohányzástól.

Az éttermek és a szórakozóhelyek 2001. január 1-jéig kaptak haladékot arra, hogy kialakítsanak olyan elkülönített részt, amely megfelelő szellőtetőrendszer révén lehetővé teszi a dohányzást a helyiségben, valamint lehetőségükben áll, hogy nem dohányzó „intézménnyé” nyilvánítsák magukat. Ez utóbbi a dohányzó törzsvendégek számára, elég diszkriminatív lenne, így valószínű, hogy a tulajdonosok jól átgondolják, mit tegyenek. Vajon ki és hogyan ellenőrizi azt, hogy az egy azon helyiségben kijelölt dohányzó részből a „dohányfüst a keletkezése az elszívócsatornába áramlik, anélkül, hogy a nemdohányzó helyek az áramlás irányába esnének”. Ezek olyan ellenőrizhetetlen kiskapuk, amelyeket a

szórakoztató helyiségek és éttermek tulajdonosai messzemenően ki fognak használni. Nem valószínű, hogy 2001. január 1-ig építkezések és átépítések tömkelege zajlana le országszerte.

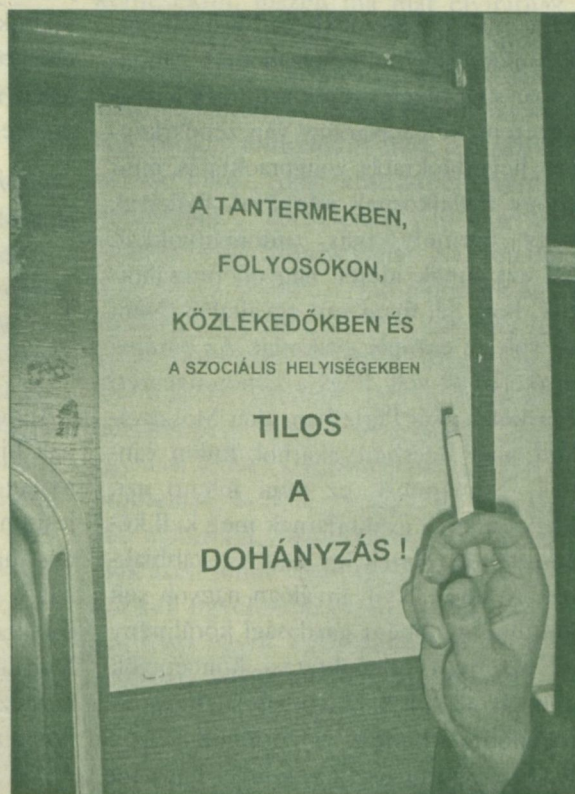
A törvény egyértelmű szigora azonban a helyeken lép érvénybe, ahol még a dohányzó rész kialakítását is tiltják. Az egészségügyi intézményekben, sportlétesítményekben és a tömegközlekedési eszközökön kívül tilos rágyújtani a közoktatási intézmények tanulók által használt helyiségeiben. Az általános és középiskolákban befellegzett a WC-ben való bagózásnak, ami emlékeimben kutatva (régii szép idők) elég gyakori volt. Most ez törvénybe ütközik, és a 14 éven felüli tanulók ellen, ha van saját jövedelme, eljárás is indulhat, bár ez utóbbi nem valószínű. Másrészt az egyetemi és a főiskolai épületekben is tilos dohányozni és itt már valószínűbb a törvénysértés, hisz a hallgatókat meg is lehet büntetni. Bár itt sem tolonganak a saját jövedelmű emberek. Tény viszont, hogy még az egyetemi könyvtár évek óta dohányzó-társalgó funkciót ellátó folyosórészében is ott a tiltó tábla.

Magyarország, sajnos a sokat dohányzó országok közé tartozik. Az utóbbi években erőltet kísérlet indult a dohányzás korlátozására, pontosabban a dohánytermékek reklámozásának szabályozására. 1997. szeptember elsején lépett hatályba az a törvény, amely keretek közé szorítja a dohánytermékek népszerűsítésének lehetőségeit. Ma már nem láthatunk olyan reklámot, amely ciga-

rettázó személyeket ábrázolna, és persze tilos iskolák 200 méteres körzetében dohányárut árusítani. Ez utóbbi a legkevésbé betartott rendeletek közé tartozik. Most pedig azt próbálják szabályozni, hol lehet dohányozni, pontosabban hol lehet „a dohánytermék füstképződéssel történő elégetését” eredményező tevékenységet folytatni.

Ha valaki vét a tiltó intézkedések ellen és a felszólításra sem hajlandó abbahagyni a dohányzást, vagy távozni, akkor eljárás indítható ellene, aminek következményeként akár harmincezer forint pénzbírság fizetésére is kötelezhetik. A dohányzóhelyek kialakításáról és forgalmazásáról szóló tilalmak megsértése esetén ötventől százezer forintig terjedhet a büntetés. A törvény betartását az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat hivatott ellenőrizni. De vajon ki és hogyan képes az elszálló füst útját követni?

Görög Zsolt

„Akár keresztbekötött házasságok szülessenek...”

Interjú Weninger Richárddal

A Szegedi Zenekonzervatórium 2000. január elsejétől ugyanúgy a Szegedi Tudományegyetem tagja lesz, mint az összes többi felsőoktatási intézmény. Bár oktatási módszerei, maga a tananyaga is merően különbözik azokétól. De talán pont ezért teszi gazdagabbá az Universitas hallgatóinak életét.

Az integrációról és annak hatásairól beszélgettünk Weninger Richárddal, a zenekonzervatórium igazgatójával.

– A Zenekonzervatóriumot az integráció első lépcsőjében a JATÉ-hoz kapcsolták. Ez a váltás mennyire volt hatással annak hírnevére?

– Nem hiszem, hogy tulajdonképpen egy intézmény hírért, rangját, vagy a benne folyó munkát az határozza meg, hogy hová tartozik. Kétségtelen, hogy nálunk régebben az volt a gyakorlat, hogy a zenei főiskolák, tehát az egész zenei művészkepzés nem igen kapcsolódott az egyéb értelemben vett közoktatáshoz vagy más egyetemekhez, főiskolákhoz. Ez inkább egy amerikai modell. Amerikában már régen tudjuk azt, hogy a nagy egyetemeken ugyanúgy van zenészképzés, hegedűoktatás, zongoraoktatás, mint ahogy foglalkoznak kémiával, fizikával, vagy bármely más tudományokkal. Mi ezt annak idején nagyon furcsállottuk, hogy jó, ilyen van egyáltalán. Nem ez volt az európai gyakorlat. Az európai gyakorlat az volt, hogy a Zeneművészeti Főiskolák akár Párizsban, akár Moszkvában, akár Bécsben, akárhol, külön vannak. Namármost, ez nem jelenti azt, hogy ennek a gyakorlatnak meg kell kövesedni, és ennek így kell a továbbiakban is lenni. Nyilvánvalóan nagyon sok körülmény, főként gazdasági körülmény és bizonyos felsőoktatási koncepciók nyomán alakult ki az a gondolat, hogy integráldnia kellene a felsőoktatásnak. És hát nyilván jött a gondolat, hogy mi

lenne, ha a zeneművészet is belekapcsolódna ebbe. Még emlékszem, amikor engem kétségbeesve hívtak fel JATÉ-ról, SZOTÉ-ról, Juhász Gyuláról, hogy ugye én ezt nem gondolom komolyan?

– Miért?

– Mert ők sem akarták. Nekik is annyira új volt, és annyira extrém. Az egész integrálódást, úgy ahogy volt, nem akarták (Az első pillanatban.) Nyilvánvalóan minden új előtt az emberek úgy vannak, hogy álljunk meg, mert hátha itt valami olyanba lépünk, ami visszavonhatatlan. Na, akkor ez abba is maradt. Majd aztán valamikor a rendszerváltás időszakában vált ez egyre határozottabbá. És most egyértelműen ott állunk, hogy januártól elkezdődik a közös élet. Na, most ugye, az első lépésnek azt kellett megoldani, hogy mi tartozunk valahová. Végül is az Élelmszeripari Főiskolával együtt kerültünk a JATÉ-hoz, és tényleg semmiféle negatív érzésem ezzel kapcsolatban nincs. A teljes mértékű gazdasági és oktatási önállóságunk megmaradt, és inkább az előnyét élvezzük ennek. Tulajdonképpen mi teljesen nyitottan várjuk a Szegedi Tudományegyetem megalakulását.

– Szeptember 15-én az Integrációt Előkészítő Bizottság a SZETE Szervezeti és Működési Szabályzatába azt szavazta meg, hogy a Konzervatórium az Egyetem oktatási egysége lesz, tehát nem kap kari rangot. Ez mit jelent?

– Ahhoz, hogy karrá váljunk, annak vannak bizonyos paraméterei. Ezt pillanatnyilag a Konzervatórium nem tudja teljesíteni. Ez nem elsősorban létszámkérdés, hanem inkább minősített oktatóknak a kérdése. Eddig a zeneoktatásban egyáltalán nem létezett doktori képzés. Nyilvánvalóan egy Egyetem azonnal azt kérdezi, van-e doktorképzés, hány minősített oktatója van az intézetnek. Tehát megvannak-e a szükséges para-

méterei ahhoz, hogy karrá válhasson. Ez nálunk egy teljesen új dolog. A doktorképzést kiváltandóan alakul meg nálunk a mesteriskola. A szegedi konzervatóriumnak két Liszt-díjas és egy Erkel díjas oktatója van, ezt vidéken sehol máshol nem tudják produkálni. Ez a három állami díj lehetővé teszi azt, hogy nagyon záros határidőn belül ez a három oktató akkreditáljon, sőt, akkreditáció révén egyetemi tanári besorolást is megpályázhat. Ilyen értelemben van egy olyan bázisa a konzervatóriumnak, amely pozitív irányba indíthatja el a karrá válás iránti törekvést. Nagyon sok fiatal oktatónk jelentkezett a napokban induló mesteriskolára, és amennyiben nekik is sikerül megszerezniük a doktori tuisi címmel egyenlő mesteri fokozatot, akkor lesz majd lehetőség arra, hogy a szegedi Zenekonzervatórium reális igényekkel pályázza meg meg az egyetemi karrá való alakulását.

– A mesterkurzusban részt vevő oktatók hány év múlva válhatnak minősített tanárrá?

– Azt hiszem, ez egy-másfél éven belül megtörténhet. Pontosan azért, mert mindenki tudja, hogy szükség van egy gyorsított eljárásra. Ahhoz, hogy karrá váljunk, az egyik kritérium az, hogy nekünk is legyen mesteriskolánk. Ez nyilván csak megfelelő minősített oktatókkal lehetséges. Itt szükség van egy nagyon jól megtervezett, rövid távú elképzelésre, amely alapján az egyik kritérium teljesülhet. A másik kritérium a létszám. Ezzel nincs baj, mivel 50 fős az elsős keretünk, és ez elegendő ahhoz, hogy karrá válhassunk..

– Ez azt jelenti, hogy a Zenekonzervatórium kitermeli a saját tanárait?

– Ez így van. Egyetemi képzésünk most is van. A hallgatóink egyharmada jelenlegi állás szerint egyetemista, és kétharmada főiskolás. Most azok, akik az egye-

temi ágazatot végzik, azok méltán maradhatnak nálunk, mint főiskolai tanárok. Tehát így saját magunk tudjuk az utánpótlásunkat biztosítani. Egy másik specialitást is említhetnék, amely egyedülállóan csak Szegeden van, ez az előkészítő tanfolyam. Amikor a Konzervatórium létrejött, egyesült a Szakközépiskolával, és ez annyit jelent, hogy egyrészt 14-18 éves korú gyerekek tanulnak nálunk zenét, másrészt van egy még alsóbb osztályunk is, ahol 10-14 éves korú gyerekek tanulnak. Ennek nagyon sok előnye van. Az egyik előnye természetesen az, hogy ide csak olyan gyerekek kerülnek be, akik egyértelműen zenei pályára készülnek. Másrészt rögtön egy nagyon intenzíven tanuló gyerekkörbe kerülnek be. Azonnal találkoznak a főiskolásokkal, az egyetemistákkal, együtt élnek velük, látják a célt, tudják, hová kel fejlődniük. A tanárok szempontjából valahol ez nagyon pozitív, mert az itteni oktatók nem csak egy szelét látják az oktatásnak, hanem az egészet. Ha ide bekerül egy 12 éves gyerek, akkor ugyanúgy főiskolai tanár foglalkozik vele, ugyanúgy hozzátartozik az illetékes tanszékhez, legyen az mondjuk a Zongoratanaszék vagyis a Vonóstanaszék. Ez a tanszék kíséri figyelemmel a fejlődésüket, határozza meg a fejlődésük tervét, útját, és a tanárok is egész széles spektrumban látják a zeneoktatást.

- A zenekonzervatórium a maga komplexitásával zökkenőmentesen be tud majd illeszkedni a SZETÉ-be?

- Nagyon remélem. Nyilvánvalóan azon fogunk dolgozni, hogy ez az átmenet zökkenőmentes legyen, és azokat az értékeket, amiket eddig sikerült megvalósítanunk, megőrizzük. Természetesen a szakmai önállóságunk meg kell, hogy maradjon, és meg is fog maradni, mert másként elképzelhetetlen.

- A konzervatórium képzésében vannak bizonyos sajátosságok.

- Igen, nálunk van egyéni oktatás. Sőt, duplán egyéni oktatás, hiszen nem egy tanulóóra úgy zajlik, hogy egy teremben egy növendék és két tanár van. Ugye, ott a főtárgy tanár és korrepetitor tanár. Ez borzasztóan rontja azt a tanár-diák arányt, amelyet annyit forszíroznak ma-

napság. Nálunk elképzelhetetlen egy csoportos hegedűoktatás, egy nagy-előadásban ötven hegedűssel, és a professzor eljátszsa egyszer a Csajkovszkij hegedűversenyt, és akkor most már mindenki tudni fogja. Ez nyilván nem így működik. Nagyon örülök, hogy a JATE ezt azonnal átlátta, és például ilyenből egy fél pillanatnyi gond sem született. Vannak olyan sajátosságaink, amelyek kizárólag a zeneoktatásra jellemzőek.

Ilyenek még pl. egy fúvós hangszer egymillió forintnál lejjebb szóba sem kerülhet. Nyilvánvalóan nem lehet azt mondani a mai kereseti viszonyok mellett, hogy a gyerek vásárolja meg azt a másfél milliós harsonát. Tehát kell, hogy legyen egy hangszerparkunk. Az egyéni oktatás miatt tanteremigényesek és tanárigényesek vagyunk, valamint könyvtárigényesek, mivel a kották árai az égbe szöknek. Nyilvánvalóan abban is reménykedünk, hogy ha a tudományegyetemen keresztül pályázunk, talán a pályázatunk erősebb lesz, talán több sanszunk lesz jelentősebb összegekhez hozzájutni.

- Ez az anyagi oldal. Az integrálódás érzelmi oldaláról hogyan érinti a Zenekonzervatóriumot?

- Annak, hogy a Zenekonzervatórium bekerül az egyetemisták közé, azt hiszem, lesz egy olyan pozitív hatása, hogy a szegedi egyetemisták, főiskolások talán gyakrabban fognak találkozni a zenével. Épp a napokban volt egy est, hogy egy orvoskongresszuson a mi növendékeink adták a műsort a Biológiai Kutatóintézetben. Erre már eddig is több példa volt. Tehát azt remélem, hogy a konzervatóriummal együtt a zene is bekerül az egyetem fiataljai közé. Talán most alkalmuk lesz arra, hogy egész testközelben találkozzanak a zenével. Ki tudja egyetem után hová mennek, milyen kisvárosba, hol kezdenek el dolgozni, biztos sokkal kevesebb koncertélményben lehet részük. Azt hi-

szem, a mi növendékeinknek is jó, hogy lesz egy olyan közeg, ahol esetleg felléphetnek, ahol esetleg érdeklődnek a kis bontakozó művészetük iránt. A másik dolog még. Ez teljesen a privát szféra már. Ugye, ahogy én figyelem a fiatalságot, bizony nagyon sok olyan házasság születik, mint zenész-házasságok, orvos-házasságok, jogász-házasságok. Ez bizonyára jó, és bizonyára szép, de egy picit az elszigeteltséget jelzik. El tudom képzelni, hogy a diákság ilyen keretek mellett jobban tud keveredni. Mondjuk a konzervatórium hallgatói többet fognak hallani tudományos kérdésekről, hiszen ma már elvitathatatlan, hogy az értelmiségi léthez hozzátartozik, hogy valaki ne csak egy szűk szakmát ismerjen, hanem bizony tágabban tudjon érdeklődni más társművészetek iránt. Akár keresztbekötött házasságok szülessenek, hiszen az ilyesmi vérfrissítőnek is hat. Nagyon érdekes, ha a családban van mondjuk egy muzsikos és egy orvos, hát miért ne legyen? Azt hiszem, ilyen értelemben lesz a privát szférának egy új, talán katalizátorként ható lehetősége, hogy egymást jobban megismerjék és kicsit a problémálatásuk is táguljon. Én mindig azt mondtam, hogy ha az integráció csak azért jönne létre, mert olcsóbb, akkor kell figyelembe venni, és akkor biztos, hogy egy jó együttműködés és egy tartalmas közös munka előtt állunk az integráció menetében.

„Cantemus! Quia cantare bonum est...”

(Énekelj! Mert az ének jó dolog...)

November 14-16-ig országos rendezvényt bonyolított le a JGYTF Ének-zene tanszék. Bárdos Lajos születésének 100. évfordulója tiszteletére a tanárképző főiskolák hallgatói számára Karvezetői Versenyt és Tudományos Diákköri Konferenciát rendeztek. A verseny anyagát Giovanni Pierluigi da Palestrina és Bárdos Lajos műveiből állították össze. „Bárdos Tanár Úr” aktualitásához kétség sem fér, azonban felmerülhet a kérdés, hogy mellette miért éppen a XVI. századi mesterre esett a választás. A válasz: ha Bárdos Lajos annak idején nem kutatja fel és tűzi kórusa műsorára Palestrina műveit, akkor ma aligha énekelhetnék őket.

A rendezvények az Összművészeti fesztivál keretében zajlottak. A vasárnap esti nyitókoncerten dr. Galambos Gábor főigazgató és Lukin László a Bárdos Lajos Társaság főtitkárának szavai után a versenyen közreműködő kórusok adtak nagyszerű hangversenyt. A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Kardos Pál Női karán (karnagya Ordasi Péter) és Vegyeskarán (Kovács Gábor) kívül fellépett még az I. számú Rókusi Általános Iskola Gyermekkara (dr. Baricz Zsoltné), a Tömörkény István Gimnázium Leánykara (Dohány Gabriella), a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Gyakorló Általános Iskolájának Bartók Béla Gyermekkara (Erdősné Fagler Erika) és a Szegedi Bartók Kórus (Rozgonyi Éva). A koncert elején és végén felcsendült egy-egy Bárdos kórusmű összkarként, melyeket a zsűri tagjai vezényeltek. A neves szakmai-értékelő bizottság elnöke Berkesi Sándor Liszt-díjas karnagy, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Konzervatóriumának tanára, tagjai Kamp Salamon Bartók-Pásztory díjas karnagy, a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti főiskola tanára és Rozgonyi Éva Liszt-díjas karnagy, a szegedi József Attila Tudományegyetem Konzervatóriumának nyugalmazott tanára voltak.

A versenyzők sorrendjét a nyitókoncert szünetében megtartott sorsolás határozta meg. Ekkor dőlt el az is, hogy az

első fordulóra kiválasztott és megtanult négy mű közül melyiket kell a zsűri előtt másnap délelőtt bemutatni. A résztvevők két csoportban indulhattak:

- az „A” kategóriában az ének-egyéb szakos hallgatók
- a „B” kategóriában az ének-karvezetés szakos hallgatók.

A verseny reggel 9 órakor kezdődött 6 „A” kategóriás résztvevő produkciójával. Közülük négyen kerültek be az esti döntőbe, ahol már jóval nehezebb feladat várt rájuk. A zsűri nemcsak a technikai felkészültséget figyelte, hanem a kórusokkal való sikeres kommunikációt, a kiállítást és a művekkel kapcsolatos elméleti információkat is. A versenyzőknek mindkét kategóriában hat-hat perc állt rendelkezésére ahhoz, hogy a kihúzott darabot próbálják, megfelelő instrukciókat adjanak hozzá és egy összefüggő részt elvezényeljenek belőle. Ez komoly szellemi és fizikai megpróbáltatás volt, ezért talán szerencsésebb lett volna, ha a két fordulót nem egy napon bonyolították volna le. Így több idő jutott volna a beszélgetésre és a kórusok sem fáradtak volna el annyira az estig tartó feszült figyelésben. Az ő munkájuk ugyanolyan megerőltető volt, mint a versenyzőké, hiszen igyekeztek a lehető legtöbbet segíteni a vezénylőknek, ráadásul többször egymás után ugyanazt a részletet kellett elénekelniük más-más felfogásban. A „B” kategória 15 résztvevőjéből a két különböző kórus által énekelt művek elvezénylése után hatan jutottak be az este 1/2 8-kor kezdődő döntőbe, ahol még két másik darabbal kellett sikeresen megbirkózniuk.

Végül a zsűri hosszas tanakodás után fél 11 körül kihirdette, hogy a másnapi gálakoncerten ki melyik művet fogja elvezényelni, az eredményt azonban csak a másnapi koncerten tudtuk meg:

„A” kategória:

- I. Kovács István (Szeged, JGYTF)
- III. Szolovjov Zsuzsa (Nyíregyháza, BGYTF)

„B” kategória:

- I. Frank Zoltán (Budapest, ELTE)
- II. Patak Zita (Budapest, ELTE) és Szabó Leonóra (Szeged, JGYTF)
- III. Kovács Beáta Klára (Szeged, JGYTF)

Különdíjak:

A Szegedi Kardos Pál Alapítvány díjait Rozgonyi Éva adta át.

„Életet az énekbe!": Rontó Zsófia (Budapest, ELTE)

Meghívás a Kardos Pál Alapítvány V. Nemzetközi karnagyi Tanfolyamára 2000 augusztusára Szegedre:

Balázs Attila (Szombathely, BDTF) és Patak Zita (Budapest, ELTE).

A Tudományos Diákköri Konferenciára Bárdos Lajos életéről és munkásságáról szóló dolgozatokkal lehetett nevezni. A bírálóbizottság tagjainak nagy sajnálatára csak két dolgozat érkezett, ezeket azonban nagyon jónak találták, ezért mindkettőt jutalomban részesítették.

II. Szeimann Zsuzsanna (Szeged, JGYTF), dolgozatának címe: Bárdos Lajos: A bánya – Egy kiadatlan kórusmű bemutatása; konzulense dr. Dombi Józsefné

III. Hős János (JATE Konzervatóriuma, Szeged) Bárdos Lajos és a Magyar Kórus című művével, melyhez Delleyné Halama Piroskától kapott segítséget.

A karvezető verseny győztesének és a dolgozatok szerzőinek díjaiért a JGYTF Hallgatói Önkormányzatát illeti köszönet.

Végül néhány személyes gondolat. Mint a JGYTF karvezetés szakos hallgatója, a két nap talán legfontosabb eseményének a versenyt követő szakmai értékelést tartottam. A zsűri tagjai szinte hangról hangra elemezték ki a versenyzők produkcióit, de az egyéni értékelés mellett olyan általános – sokszor a szakmán túlmutató – elveket is szóba hoztak, amelyek minden zenét tanuló diák számára meghatározóak. Kár, hogy a tanszék hallgatói közül kevesen voltak jelen.

Egri Ágnes